

Redactare: Daniel Mitran
Tehnoredactare: Iuliana Ene
Corecție: Ramona Rossall
Responsible editor: Cornelia Conon și cărți

Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IONESCU, CECILIA

Memorator de economie pentru liceu / Cecilia Ionescu. - Pitești :

Paralela 45, 2019

ISBN 978-973-47-2985-2

330

Copyright © Editura Paralela 45, 2019
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de
proprietate intelectuală.

CECILIA IONESCU

MEMORATOR DE ECONOMIE

pentru liceu

Editura Paralela 45

Cuprins

I. ACTIVITATEA ECONOMICĂ.....	7
II. PROPRIETATEA ȘI INITIATIVA ECONOMICĂ	13
III. COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI.....	16
IV. COMPORTAMENTUL PRODUCĂTORULUI	22
V. PRODUCTIVITATEA (RANDAMENTUL, RODNICA) FACTORILOR DE PROducțIE.....	31
VI. PIATA.....	47
VII. MECANISMUL CONCURENTIAL.....	53
VIII. PIATA MONETARĂ	59
IX. PIATA FINANCIARA (PIATA CAPITALURILOR).....	68
X. PIATA MUNCII.....	80

I. ACTIVITATEA ECONOMICĂ

NEVOILE reprezintă cerințe sau condiții proprii oamenilor, ca ființe bio-psiho-sociale, fără satisfacerea cărora aceștia nu pot exista. Nevoile pot fi resimțite ca stări agreeabile sau dezagreabile, iar starea de normalitate a individului se obține prin satisfacerea acestora.

Nevoile au *caracter subiectiv* sau *obiectiv*: subiectiv prin purtătorii lor și obiectiv prin condițiile de muncă, de viață pe care le generează.

Clasificarea nevoilor

1. După *importanța* lor se disting:
 - nevoi elementare, vitale, de bază;
 - nevoi elevate, de vârf.
2. După *natura subiectului purtător* se disting:
 - nevoi individuale;
 - nevoi sociale, de grup, colective.

Nevoile alcătuiesc un sistem dinamic și nelimitat. Acestea se satisfac prin consumul de bunuri, care sunt limitate deoarece provin din resurse limitate. Din acest motiv, economia, ca știință, încearcă să satisfacă un maxim de nevoi cu un minim de resurse, aplicând principiul raționalității economice, adică folosirea eficientă a resurselor.

Trebuințele sau nevoile se pot satisface prin:

- consumul de bunuri obținute prin eforturi proprii (**autoconsum**, care este baza **economiei naturale**);
- consumul de bunuri obținute prin schimb, vânzare-cumpărare etc.

RESURSELE sunt bunuri materiale sau create de om, care servesc sau ar putea servi la activitatea economică și/sau la satisfacerea unor nevoi individuale și/sau colective.

Clasificarea resurselor

Resursele pot fi:

- **primare** (cele naturale, potențialul demografic);
- **derivate** (produse de om).

Resursele naturale pot fi:

1. **regenerabile** vs. **neregenerabile** (după *durata folosirii lor*);
2. **recuperabile** vs. **parțial recuperabile** vs. **nerecupерabile** (după *gradul de recuperabilitate*).

Caracteristica principală a resurselor este că sunt limitate în raport cu nevoile, cu potențialul planetei sau cu potențialul omului de cunoaștere, de dezvoltare a științei și a tehnicii.

BUNURILE reprezintă tot ceea ce satisface nevoile vieții, activității oamenilor și protejării mediului, tot ceea ce este util oamenilor.

Clasificarea bunurilor

Bunurile pot fi de două tipuri, în funcție de modalitatea de acces la ele și de proveniența lor:

- **bunuri libere** (care sunt considerate un dar al naturii și presupun acces direct, fiind considerate *relativ nelimitate*);
- **bunuri economice** (care se obțin cu efort și cheltuieli sau care presupun acces indirect, principala caracteristică fiind *raritatea*).

Bunurile libere pot deveni bunuri economice, dar nu și invers.

Bunurile economice, la rândul lor, sunt de mai multe tipuri:

1. **bunuri complementare** vs. **bunuri substituibile**;
2. **bunuri intermediare** (prodactori sau factori de producție) vs. **bunuri finale** (satisfactori);
3. **produse** (bunuri materiale) vs. **servicii** (bunuri non-materiale);
4. **marfare** vs. **non-marfare**.

MARFA este orice bun economic care satisfac o nevoie și la care accesul se face printr-o tranzacție de tip vânzare-cumpărare.

COSTUL DE OPORTUNITATE (costul real al alegerii, costul de opțiune, costul relativ) reprezintă cea mai bună alternativă sacrificată în vederea unei alegeri făcute.

- Condiția costului de oportunitate este venitul limitat.
- Dacă veniturile ar fi ipotetic nelimitate, costul de oportunitate ar fi zero.

ECONOMIA NATURALĂ și **ECONOMIA DE SCHIMB** sunt două forme ale economiei, în funcție de modul în care oamenii au acces la bunurile economice. **Economia naturală** presupune satisfacerea de nevoi prin consumul bunurilor obținute din activități proprii, fără achiziție prin schimb, iar **economia de schimb** presupune satisfacerea trebuițelor prin intermediul schimbului, preponderent de tip marfar.

ECONOMIA DE PIAȚĂ (ca alternativă la economia centralizată) este specifică statelor democratice și presupune admiterea și respectarea următoarelor principii:

- proprietatea privată (văzută ca drept natural al ființei umane);
- libera inițiativă care permite realizarea propriilor interese, în limitele legii;
- resursele accesibile prin mecanisme libere ale pieței;
- concurența;
- formarea liberă a prețurilor.

II. PROPRIETATEA ȘI INITIATIVA ECONOMICĂ

PROPRIETATEA reprezintă o relație între oameni, un contract social cu privire la bunurile materiale sau spirituale existente într-o societate sau obținute prin activitatea economică. În baza acestei relații se pot exercita unul sau mai multe drepturi (atribuite) ale proprietății:

- dreptul de posesiune;
- dreptul de utilizare;
- dreptul de dispoziție;
- dreptul de uzufruct.

Proprietatea poate fi caracterizată prin prisma a două elemente, **subiectul și obiectul proprietății**:

- **obiectul proprietății** = bunurile, ceea ce reprezintă produsul vieții socio-economice;

Formele proprietății

În funcție de *titularul proprietății* se disting:

- **proprietatea privată** (individuală sau asociațivă);
- **proprietatea publică** (de stat);
- **proprietatea mixtă**.

Ceea ce este specific economiei de piață este pluralismul formelor de proprietate (publică, privată și mixtă), deși preponderentă este proprietatea privată. Coexistența formelor de proprietate este o caracteristică a economiei de piață și exprimă o modalitate liberă a deținătorilor de a-și urmări propriile interese.

LIBERA INITIATIVĂ exprimă libertatea agenților economici de a acționa pentru realizarea propriilor interese, astfel încât acțiunile întreprinse de un agent economic să nu afecteze libertatea de acțiune a celorlalți.

La baza exercitării **liberei inițiative** se află recunoașterea **proprietății private**, care este garantată de statele democratice ca drept natural al omului.